

Hogyan lehetünk Európa egyik leginnovatívabb nemzete?

Somogyi Miklós ügyvezető igazgató

CHIC Közép-magyarországi Innovációs Központ Nonprofit Kft

2017.01.

Eltérések a hazai és a fejlett országok gazdasági környezete között

- Hazánkban nem innováció barát a társadalmi és gazdasági környezet
- Nincs intézményi magvető tőke az országban
- Gyakorlatilag felszámolásra került az ipari kutatóintézet hálózat
- A nemzeti innovációs rendszer nem hatékony
- Nincs az innováció szervezéséért és hatékony működtetéséért felelős intézmény
- A technológiai transzfer intézmények megalakításra kerültek, de nem az eredeti feladatuknak megfelelően működnek, főleg finanszírozási problémák miatt

Ebben a helyzetben az áhított fejlődést, fejlesztési eredményeket, szinte kizárólag pályázatok útján elérni valószínűleg illúzió, a pályázati rendszereket ki kellene egészíteni **célzott projektekkel és programokkal** és a lehető leggyorsabban törekedni kell a felsorolt jellemző különbségek felszámolására.

Technológiai transzfer szervezetek helyzete

- A jelenlegi innovációt támogató intézmény és pályázati rendszer nem hatékony, átláthatatlan, részleteiben nem monitorozott. A hazai innovációt támogató intézményrendszer szégyenlős, közvetlen támogatást vagy megrendelést nem ad a technológia transzfer intézmény hálózatnak, ezért azok, részben más célú hazai és nemzetközi pályázatokból kell, hogy biztosítsák a működésükhöz szükséges bevételeket és így az eredeti céljuknak csak részben tudnak megfelelni.
- Tudomásul kell venni, hogy a kutatás, műszaki fejlesztés és a különböző technológiai diffúziós intézmények működtetése forrásigényes és csak tisztán piaci alapon nem működhetnek hatékonyan a magyar gazdaság jelenlegi fejlettségi szintjén.

Versenyképes vállalkozások

- A sikeresen exportáló magyar kis-és középvállalkozások
- A beszállítói tevékenységet végzők
- Az új termék, eljárás és szolgáltatás ötletek, kutatási eredmények nemzetközi piacra vezetése (start-up, spin-off cégek, licenc és know-how értékesítés)
- Technológia intenzív vállalkozások (élenjáró, korszerű technológiát nyújtó technológiai centrumként működő vállalkozások)

Ezek közül kerülnek ki az innovatív és nagy növekedésképeségű vállalkozások

Innovatív és nagy növekedésképeségű vállalkozások

Innovatív vállalkozásoknak nevezhetjük azokat a cégeket, amelyek az árbevételük minimum 10%-t kutatásra és fejlesztésre használják és folyamatosan új termékekkel, technológiákkal és szolgáltatásokkal jelennek meg a globális piacon.

A nagy növekedésképeség azt jelenti, hogy a vállalkozások árbevétele évente minimum 20 %-al növekszik és így három év alatt meg tudják duplázni azt. Erre a vállalkozási körre jellemző, hogy az árbevételének minimum a 30%-a adó és járulékbetétet jelent az államnak.

(Jelenleg becslések szerint maximum néhány ezer ilyen vállalkozás működik az országban, az elsődleges cél ezek fejlődésének gyorsítása és a számuk növekedésének ösztönzése lehet, mert ezek forgalmának néhány százalékos emelkedése a foglalkoztatottság és az adóbevételek növekedésének tekintetében többet ér több ezer kényszervállalkozás indulásánál.)

Jelenlegi innovációs projekt támogatási gyakorlat

- A mostani innováció támogatási és befektetési gyakorlat szinte kizárólag olyan új ötletek és kutatási eredmények piacra vitelét segíti, ahol az ötletgazda vagy kutató alkalmas arra, hogy menedzselje a piacra viteli folyamatot.
- **Jelenleg a hasznosításra alkalmas termék, technológia és szolgáltatás ötletek és kutatási eredmények 90-95%-a nem kerül piaci bevezetésre.**

Innovatív és nagy növekedésképeségű vállalkozások fejlesztése

Az innovatív és nagy növekedésképeségű vállalkozások fejlődésének ösztönzése és támogatása alapvetően **más módszereket és eszközöket** kíván meg, mint az általános vállalkozásfejlesztés

Mire lehet szüksége egy KKV-nak a versenyképessége fejlesztéséhez?

- Információk (műszaki, gazdasági...)
- Kapcsolatok (üzleti, befektetői...)
- Folyamatos és strukturált finanszírozás (tőke, kölcsön...)
- Menedzsment és a munkatársak képzése
- Tanácsadás
- Marketing, piackutatási ismeretek
- Pályázatok, pályázatmenedzsment
- Fejlesztési szolgáltatások
- Technológiai szolgáltatások
- Termék, technológia, szolgáltatás és szervezeti innováció
- Ingatlan a növekedéshez
- Idegen nyelv és egyéb kommunikációs készség fejlesztése

A KKV-k növekedésének feltételei

- Nemzetközi piacon versenyképes termékek, technológiák és szolgáltatások
- A fejlesztések folyamatos finanszírozása
- A globális piaci részvétel segítése (piackutatás, marketing stratégiák)
- Kompetencia központú oktatás, továbbképzés
- Jól működő innovációs központok és inkubátorházak
- Technológiai centrumok
- Alkalmas és növekedéspárti menedzsment

(Ezek a feltételek kizárólag a pályázati rendszer segítségével nem biztosíthatók!)

Jelenlegi problémák, amelyek gátolják az innovatív KKV-k növekedését

- Nincs a versenyképesség fejlesztését támogató intézmény hálózat
- Kevés jó innovatív ötletből lesz termék
- Nincs közösségi magvető tőke az országban
- Nincs ipari kutató intézet hálózat
- Kevés a technológiai centrum
- Nincs a beszállítóvá válást támogató intézmény
- A pályázati rendszer nem hatékony

Hogyan lehet megoldani a jelenlegi problémákat és gyorsítani az innovatív KKV-k fejlődését?

- A felsorolt pilotprojektek közös jellemzője, hogy épít a már működő kapacitásokra (innovációs központok, technológiai transzfer szervezetek, kutató helyek, stb.)
- A javaslatok többségében korábbi hazai és nemzetközi gyakorlati tapasztalatok alapján készültek
- Az új elemek magukban hordozzák a gyors fejlődés lehetőségét

Javasolt pilotprojektek

- KKV versenyképesség és innováció menedzsment központok kialakítása
- Innovatív vállalkozások kialakítása
- Kreatív magyar termékek értékesítésének fejlesztése
- Kreatív stúdiók kialakítása
- Állami magvető tőke működtetése
- Új virtuális kutató intézetek kialakítása
- Technológiai centrumok kialakításának ösztönzése
- Beszállító kompetencia központok
- Pályázati rendszerek hatékonyságának fejlesztése
- Új innováció menedzsment modellek kidolgozása

KKV versenyképesség és innováció menedzsment fejlesztő központok elemei

- Innovációs központ, inkubátor ház
- Kompetencia központok
- Technológiai Centrum
- Oktatási Központ
- Termék, szolgáltatás és technológiai kutató-fejlesztő bázis
- Piackutató és marketing központ (a KKV-k nemzetközi piacra jutásának segítésére, a termék, technológia és szolgáltatás ötletek piacosítására)
- KKV kapcsolatrendszer
- Innovációs projekt portfólió
- Innováció menedzsment know-how
- Humán erőforrás
- Hazai és nemzetközi kapcsolatok

Versenyképességi központok tevékenységei

- Versenyképes illetve versenyképessé tehető vállalkozások adatbázisának elkészítése és folyamatos karbantartása
- Információ szolgáltatás
- Szakmai és menedzsment tanácsadás
- Korszerű technológiai ismeretek
- Piackutatás és marketing tanácsadás
- Befektetői kapcsolatrendszer
- Lízing és hitel tanácsadás
- Pályázatírás, pályázatmenedzsment
- Oktatás, képzés
- Vállalkozások közötti együttműködések szervezése
- Kutatás-fejlesztési kapcsolatrendszer
- Nemzetközi kapcsolatok

Innovatív vállalkozásgyár

Az innovatív vállalkozásgyár egy olyan holdingszerűen működő cég vagy cégcsoport, amelyik rendelkezik innováció menedzsment tapasztalattal és piackutatási illetve marketing kapacitásokkal, ami alapján akár egy tucat innovatív ötlet , kutatási eredmény piacra vitelét koordinálhatja olyan módon, hogy képes kiválasztani a szükséges tudással rendelkező elkötelezett menedzsert valamint a kapcsolatrendszerre alkalmas a projektekhez szükséges fejlesztési együttműködések bevonására és a projektek finanszírozásának a megoldására

Innováció = csapatmunka

Milyen előnyei lehetnek az innovatív vállalkozások működésének?

- Azok az ötletek és kutatási eredmények is hasznosulhatnak, ahol az ötletgazda nem alkalmas a cég sikeres menedzselésére
- Egy vállalkozásgyár szakértői, tanácsadói akár több tucat start-up és spin-off cég igényeit is ki tudják elégíteni
- Felgyorsíthatóvá válik az ötletek és kutatási eredmények piacra vitele
- Növekedni fog a versenyképes KKV-k száma
- A jelenleg arctalan magyar ipar új húzóágazatai alakulhatnak ki

Kreatív magyar termékek értékesítésének fejlesztése

- Több száz olyan innovatív terméket forgalmaznak az ötletgazdák, amit jelenleg a saját környezetükben értékesítenek
- Piackutatási, marketing és üzletfejlesztési segítséggel ezeknek a termékeknek a hazai és nemzetközi értékesítése megsokszorozható

Kreatív stúdiók kialakítása

- Az elmúlt évtizedekben jelentősen csökkent azoknak műhelyeknek a száma, ahol termék, eljárás és szolgáltatás ötletek keletkezhetnek.
- Célszerű lenne az innovációs központokban, regionális innovációs ügynökségekben, ipari és kereskedelmi kamarákban olyan kis kreatív stúdiók kialakítása, amelyek alkalmasak lehetnek a kreatív és újító szellemű polgárok, vállalkozások ötleteinek generálására és az első lépések megtételének segítésére.
- A stúdiók sok új magyar termék, eljárás és szolgáltatás bölcsőjévé válhatnak.

Közösségi magvető tőke

A magvető tőke jelentősége abban áll, hogy segítségével vihetők el a projektek addig az állapotig, amikor már megítélhető, hogy az adott termék, technológia és szolgáltatás ötlet vagy kutatási eredmény milyen kockázatok és befektetés szükséglet mellett vezethető be a piacra. (prototípus, üzleti tervek, megvalósíthatósági tanulmányok, befektetői prezentációk, stb.) Az egyes innovációs projektek magvető tőke szükséglete általában néhány százezer Ft-tól néhány tízmillió Ft-ig terjed.

Jelentősen lerövidíthető lenne az új innovatív termékek piacra viteli folyamata, ha az első lépések közösségi forrásokból lennének finanszírozhatók!

Új virtuális kutató intézetek kialakítása

- Hazánkban gyakorlatilag nem létezik az ipari kutató intézet hálózat, ami már gátja a KKV-k fejlődésének.
- Az ipar számos területén vannak szigetszerűen működő k+f-el foglalkozók, akik jelentős eredményeket értek el.
- A meglévő kapacitásokra építve, kis ráfordítással létrehozhatók virtuális kutató intézetek (pl.: szenzorok, elektronika, orvosi műszergyártás, stb. területén)

Technológiai centrumok

- A technológiai centrum egy olyan gazdálkodó egység, amely a korszerű, esetenként high-tech gyártási technológiát szolgáltatásként nyújtja a kis- és középvállalatok számára.
- A technológiai centrumok többfélék lehetnek pl.:
 - specializált, technológia intenzív vállalkozások
 - nagyvállalatok részlegei
 - egyetemek, főiskolák, intézetek stb. kutatóhelyei
 - államilag vagy közösségek által létrehozott és központilag segített technológiai centrumok
- Célzott pályázatokkal a technológiai centrumok száma jelentősen növelhető lenne, ami nagymértékben hozzájárulna a KKV-k fejlődésének gyorsításához.

Beszállítói kompetencia központok

- A beszállítást végző vállalkozások nagy előnye, hogy a piaci jelenlétük kialakítására és fejlesztésére lényegesen kevesebbet kell fordítaniuk, mint a végterméket előállító vállalkozásoknak
- A beszállítói kompetencia központok fő feladata, hogy segítsék a KKV-kat a beszállítóvá válás folyamatában
- Ezt a feladatot e versenyképességi központok is elláthatnák

Pályázati rendszerek hatékonyságának fejlesztése

- A pályázati rendszer segítségével az előbbieken vázolt pilotprojektek részben megfinanszírozhatók lennének
- A pályázatok mellett szükség lenne célzott projektek és programok indítására is, mert ezek a pályázatoknál sokkal hatékonyabban és átláthatóbban szolgálhatnák az innováció hazai fejlesztését.

A pályázatok hátrányai

- Elvész a vezetői felelősség
- Adott célok eléréséhez általában drágább, mint egy projekt vagy program
- A kitűzött célok nem minden esetben valósulnak meg
- Nem kizárhatók a párhuzamos fejlesztések
- Drága, sok olyan eleme van, ami jelentős költségekkel jár, de nincs belőle eredmény
 - Pályáztató rendszer fenntartása, működtetése
 - A nyertesek a támogatás 5-20 %-t a pályázatírási költségek illetve a pályázatmenedzsment költségek fedezésére fordítják
 - Általában lassítja a fejlesztéseket, mert a pályázati lehetőségekhez és a lassú ügyintézéshez is alkalmazkodni kell
- A források egy része nem azokhoz kerül, ahol a legnagyobb szükség lenne rá
- Eredményei nem vagy csak nehezen mérhetőek

Projektek, programok előnyei

- Van pontos cél és feladat
- Van felelős
- Adott cél elérése az esetek többségében olcsóbb, mint a pályázatokkal
- A transzparencia jobban biztosítható
- Párhuzamos fejlesztések kiszűrhetők
- Az eredmény jól mérhető

Új innováció menedzsment modellekkel szemben támasztott követelmények

- Olyan új, fejlesztési modellt (modelleket) hozunk létre, amely sikerei révén másolásra kerülhet a hazai és az európai régiókban is!
- Támogassa az ötlettől a nemzetközi piacig fejlesztési folyamat összes elemének fejlesztését és finanszírozását!
- A modell alkalmas legyen olyan termék, technológiai és szolgáltatás ötletek, kutatási eredmények feltárására és generálására, amelyek lehetővé teszik a globális piacon működő innovatív és nagynövekedés képességű vállalkozások alapítását és gyors fejlődését!
- A modell legyen alkalmas annak bizonyítására, hogy az új modellben résztvevő technológiai transzfer intézmények működtetéséhez szükséges közösségi befektetés sokszorosán megtérül!
- A program révén folyamatosan és jelentősen növekedjen a hazai kis-és középvállalatok GDP hozzájárulásának mértéke!
- A programban résztvevő szervezetek és alkalmazottak legyenek közvetlenül is érdekeltté téve a modell eredményes működtetésében!
- Az új modell alkalmas legyen arra, hogy ösztönözze a régiók technológiai transzfer kapacitásokkal rendelkező intézmények együttműködését!
- Készüljön, előre rögzített paraméterek alapján évenkénti hatásvizsgálat a program működéséről!

Javaslatok

- Új innováció menedzsment modellek kidolgozására van szükség, amelyek lehetővé teszik, hogy **hazánk a sok ötlet, sok kutatási eredmény és kevés sikeres piaci termék országából a tengernyi ötlet és sok új termék, technológia és szolgáltatás országává váljon.**
- A meglévő technológiai transzfer intézmények (innovációs központok, regionális innovációs ügynökségek, kamarák, stb.) bázisán létre lehetne hozni egy **Nemzeti Fejlesztési Intézetet** (vagy Nemzeti Innovációs Ügynökséget), amely alkalmas lehet az új támogatási modellek kidolgozására, kipróbálására és a hazai innováció koordinációs feladatainak ellátására.

Milyen eredmények várhatók?

- Ha egy kis létszámú Nemzeti Fejlesztési Intézet össze tudja hangolni a jelenlegi technológiai transzfer intézmények (innovációs központok, inkubátorházak, RIÜ-k, stb.) KKV versenyképesség és innováció menedzsment fejlesztési tevékenységeit, és a fejlesztések forrásai is biztosíthatók, akkor egy éven belül több tucat új start-up és spin-off vállalkozás alakulhat és indulhat fejlődésnek
- A KKV-k versenyképességének fejlesztése révén több száz vagy több ezer vállalkozás növekedése kezdődhet meg
- Az új vállalkozások és a fejlődésnek indult KKV-k az adó és járulék bevételeken keresztül egy-két éven belül a fejlesztés árának minimum az öt-tízszeresét fogják visszafizetni az államnak